

дібку продали. Землі, сам знаєш, мало в поділ дали, тай на що то, як на кормилицю дивитись не хочеть ся.... Вся она вже вироблена так, що й насія не вернеть ся. Підпноїти, та засіяти нічим, от тобі і разореніє. Покине, бідолаха, і землю й хату, жінку з дітьми і піде в світ за очі. А тут як раз перед очима підрядчик, як чорт який завдатком заманює.... Візьме чоловік завдаток, заплатить податок і пішов на зарібки в місто на фабрику. Тут вже забудь, як його звали! Підрядчик йому очі протер — буде знати, де Куз'ківна мама жие! Слава богу, если через рік живий домів вернеть ся. А з собою до дому лише бліх та вошей принесе. Настояще разореніє. І виходить, що від сього безносередного грабіжа лише кулаки та підрядчики багатіють....

Ну, а тепер глянеш брате, хоч одним оком, куди сі всі ці грошики йдуть? В чії кишені наші криваві копійки лізуть?

Що року, знаєш уряд розписує, як і куди він всі гроші діває. Відчит сей урядовою розписею зоветь ся і все в часописях друкуєть ся; от звідти все й видно, як я тобі зараз розкажу: Ну, добре! Перш всього цареві з семією 12 мільонів 800 тис. рубликів що року платять. Розумієш яка платня се! Аджеж се, подумай, по 35 тис. рублів на день виходить! За ці гроші пів губернії цілий рік вигодувати можна! в нинішній році у нас в 33 губерніях голод був неврожай і 40 мільонів мужиків голодують, то їм на пів року 22 мільони рублів дали з уряду, а цареві самому за той же час 6 з половиною мільонів на прожиток. Грошики славні! — Тільки, брат, чим же він нам за се добро відплачуєсь? Що він нам за се виробляє? А от що. Потішає себе охотою, празниками та пирі справляє, їсть, не веселить ся та в камінних палатах поживає. Народови, рідко і в очі показуєть ся тому, кажуть, що боїть ся. Але є чого тут боятись! От тепер запитаєм ми його яким добром він нам платив за наші криваві 12 мільонів? Насадив нам на шию всякого начальства з дворян та поміщиків-земських, станових, справників, душать нас, що й дихнути вільно не можна; волю їм дав мудрувати над нами, мужиками, як їх душенька захоче; часами гірше знуцають ся над нами, як пани за кріпацтва, нікого суду на них нема. Землі мало, холод, голод в каблучку